

Guds eget land står midt i enorme udfordringer med en galopperende politisk polarisering og en voksende ulighed, der gennemsyrrer det amerikanske samfund. Polariseringsen har resulteret i en stigende mistillid til landets politiske institutioner, som svækker den skrøbelige sammenhængskraft i det amerikanske samfund. Samtidig udfordres USA's rolle som global hegemon af et ambitiøst, selvbevidst og ressourcestærkt Kina.

USA'S UDFORDRINGER er en grundbog til undervisning i samfundsfag med analyser af USA's kultur, politiske system, fattigdom og ulighed, velfærdsmodel og sammenhængskraft samt USA's betydning i international politik.

4. udgave er bygget op om fire tematiske kapitler, hvor samfundsfagets kernestof træder tydeligt frem. Kapitlerne er knyttet til de centrale discipliner politik, international politik, velfærd og økonomi samt sociale og kulturelle forhold, hvilket gør det nemt for eleverne at anvende deres faglige viden om USA direkte på deres arbejde med det amerikanske samfund.

Der findes et rigt supplerende materiale på bogens hjemmeside:
forlagetcolumbus.dk/usas-udfordringer

Peter Brøndum er lektor i samfundsfag og historie og pædagogisk faglig koordinator på Øregård Gymnasium. Han er medforfatter til flere populære undervisningsbøger til samfundsfag som *Vores samfund*, *Luk samfundet op!*, *Ulighedens mange ansigter* og *Politikbogen*.

Annegrethe Rasmussen er journalist, debattør og forfatter. Hun er tidligere udenrigskorrespondent for Information, og har siddet i chefredaktionen for Weekendavisen og Berlingske. Hun er i dag medstifter af POV International (pov.international), hvor hun også er chefredaktør og USA-korrespondent.

OM USA'S UDFORDRINGER:

»Forfatterne har samlét et imponerende overblik ... som kilde til objektiv information om landet er der næppe noget bedre sted at gå hen ...«

★★★★★ Dennis Nørmark i Jyllands-Posten

» ... der er meget mere gods i den, den er spændende, indsigtfuld og den er også velskrevet.«

Per Bregengaard i Samfundsfagsnyt

»USA's udfordringer er noget af det bedste ...«
Ole Fournais i Uddannelsesbladet

9 788779 708426

Aalborghus Gymnasium

5334857575

PETER BRØNDUM
ANNEGRETHERASMUSSEN

USA'S UDFORDRINGER

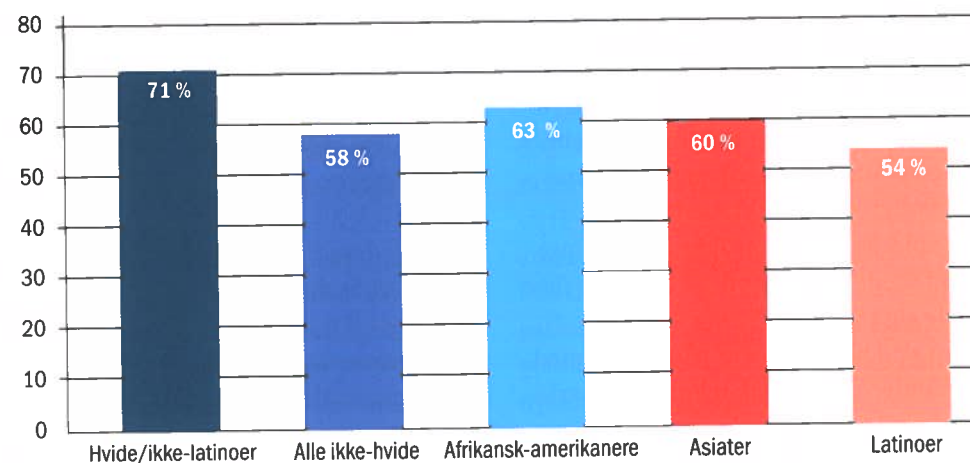
4. UDGAVE

BIBLIOTEKET
AALBORGHUS GYMNASIUM

COLUMBUS

Figur 2.39 Valgdeltagelse, forskellige befolkningsgrupper (racer), præsidentvalget 2020

Kilde: www.census.gov

2.7 Hvilke vælgertyper kan vi identificere i amerikansk politik, og hvad har betydning for vælgerne?

Som vi var inde på tidligere i kapitlet, så har vi altså blå og røde delstater og svingstater, som ofte får farven lilla, fordi den farve er en blanding af de to partiers farver (*purple states*). Men hvorfor ser delstaterne politisk sådan ud? Det må selvsagt skyldes de borgere, der bebor dem. Så hvis der er sikre republikanske og sikre demokratiske stater, må der også findes "sikre" vælgere i begge partier. Det gør der naturligvis også, og disse sikre vælgere kaldes for "kernevælgere" – et begreb, der også kendes fra dansk politik.

Kernevælgere er trofaste og loyale vælgere, som ikke flytter deres stemme fra valg til valg. De fleste af disse kernevælgere er desuden registrerede som tilhængere af det parti, de støtter. De vælgere, der derimod kan flyttes eller ofte skifter parti, kaldes "marginalvælgere" eller *svingvælgere* (*swing voters*). Det kalder vi dem, fordi de

svinger i forskellig retning med hensyn til, hvor de stemmer.

Både kernevælgerne og *svingvælgere* kan være såkaldte *issue-voters*. Er man *issue-vælger*, stemmer man på en kandidat eller et politisk parti, som har de samme eller ligger tæt på de samme holdninger til et emne (*issue*), som vælgeren selv har, og som vælgeren mener er helt afgørende at gøre noget ved. På dansk taler man også om enkeltsagspolitik. I USA vil andelen af marginalvælgere være højest blandt de vælgere, som har registreret sig selv som "uafhængige" – en gruppe, som er i vækst og nu udgør over en tredjedel af vælgerskaren i USA. Her skal vi dog lægge mærke til, at nok er gruppen af vælgere, som opfatter sig selv som uafhængige (independent), i vækst, men langt de fleste af de uafhængige hælder alligevel mest til enten at stemme demokratisk eller republikansk.

Figur 2.40 Typiske træk ved republikanske og demokratiske kernevælgere

	Den republikanske kernevælger	Den demokratiske kernevælger
Køn	52 % af alle mænd stemte republikansk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020. Af denne gruppe stemte 59,5 % af hvide mænd på Trump.	54,5 % af alle kvinder stemte demokratisk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020. Af denne gruppe stemte 95 % af afrikansk-amerikanske kvinder på Biden.
Race/etnicitet	55,5 % af alle hvide stemte republikansk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.	Ca. 91 % alle afrikansk-amerikanere stemte demokratisk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.
Alder	Ca. 52,5 % af alle over 65 år stemte republikansk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.	Ca. 58,5 % af alle i aldersgruppen 18-29 år stemte demokratisk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.
Uddannelse	Ca. 53,5 % af alle med en gymnasial uddannelse eller mindre stemte republikansk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.	Ca. 59 % af alle med en universitetsuddannelse eller mere stemte demokratisk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.
Bopæl	61,5 % af alle, der boede i et landdistrikt, stemte republikansk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.	Ca. 68 % af alle, der boede i en større by, stemte demokratisk ved præsidentvalgene i 2016 og 2020.

Kilde: Ruth Igielnik, Scott Keeter & Hanna Hartig: *Behind Biden's 2020 victory*. 30.6.21 www.pewresearch.org

2.7.1 Hvem stemmer demokratisk og republikansk?

Der er også forandringer i de forskellige vælgergruppers deltagelse ved valg. For blot 10-15 år siden stemte gruppen af afrikansk-amerikanere i langt mindre grad end hvide, men i 2020'erne nærmer stemmeprocenten for disse grupper sig det samme. Det er fortsat sådan, at gruppen af hvide i højere grad kommer ud og stemmer, blandt andet til præsidentvalget, end det er tilfældet for de øvrige befolkningsgrupper, men i takt med de fremtidige ændringer i befolkningssammensætningen vil dette også ændre sig, hvis ikke i andel så i hvert fald i antal. Se figur 2.39.

Ser vi på den hvide befolkningsgruppe, er dens betydning ved politiske valg i USA

derfor på længere sigt svindende, hvilket skaber bekymring og utilfredshed i denne gruppe, hvoraf mange stemmer republikansk. At det er sådan, hænger sammen med, at Republikanernes typiske kernevælgere groft sagt er mænd, ældre, "mere hvide" og ofte kortere uddannet samt dominerende (bosiddende) i landdistrikter.

Demokraternes typiske kernevælgere tenderer derimod, groft sagt, mod at være farvede (både afrikansk-amerikanere asiater og latinoer stemmer i højere grad demokratisk end republikansk), yngre (specielt førstegangsvælgere), universitetsuddannede samt en større andel af kvinder især enlige koncentreret i byerne og forstæderne til disse.

Religion spiller naturligvis også en rolle i politik i Guds eget land: Jøder stemmer i langt højere grad demokratisk, mens evangelikalske kristne stort set alle stemmer på Republikanerne. Ved valgene i 2016 og 2020 har det ikke spillet ind, at Donald Trump ikke just lever op til kristen livsførelse, og det ser det heller ikke ud til at gøre ved valget her i 2024. Det tungtvejende argument for støtten til Trump er, at han i dag er abortmodstander, hvilket ofte er "the tipping point" for mange i den vælgergruppe. Forskellige trosretninger inden for gruppen af protestanter og katolikker varierer i deres partivalg, men med en overvægt til de konservative Republikanere.

Der er også en tydelig regional forskel: Vælgere fra sydstatene er mere konservative og derfor tilhængere af Det Republikanske Parti, mens de nordøstlige stater hælder mere mod Demokraterne. Geografi er dog næppe i sig selv en politisk determinant; det skyldes snarere, at de sociale klasser og arbejdsmarkedsstrukturen er uens fordelt på delstaterne. Som tidligere nævnt klumper de demokratiske vælgere sig ofte sammen i byerne og disses nærmeste forstæder samt langs kysterne, hvor politik er kædet sammen med en bestemt livsstil.

Denne livsstil kan karikeret beskrives som i dette citat, der er hentet fra den politiske journalist Ezra Kleins bog "Why We're Polarized" fra 2020. Her beskrives Demokraterne med en republikansk vælgers ord som et "tax-hiking, government-expanding, latte-drinking, sushi-eating, Volvo-driving, New York Times-reading, body-piercing, Hollywood-loving freak show".

Heroverfor står den republikanske vælger, der ofte og lige så karikeret ses som krigeren i en anden kulturkamp, hvor alle kender deres plads – inklusive kvinderne som garant for familiens opretholdelse

(trods muligt lønarbejde) og den hvide, våbenføre mand øverst i samfundspyramiden. Denne vælger er fortaler for et Amerika, hvor der er home fried chicken i ovnen, hvor forestillingen om trad wives (et fænomen, der dyrkes på sociale medier med kagebagende hjemmegående husmødre i nystrøgne forklæder, som hjemmeskoler deres børn) er populært, og den lokale kirke er det sted, hvor børnene kan få pandekager i menighedshuset søndag morgen, mens de voksne lytter til præsten; et Amerika, hvor et ægteskab er en kristen forening mellem mand og kvinde, og hvor det at være homoseksuel følgerlig må rubriceres som en skamfuld afvigelse. Et Amerika, hvor begrebet LGBTQ+ lyder som noget fra en anden galakse, og hvor især den stigende debat i USA om transskønnedes rettigheder fører til raseri og fornægtelse af, at noget sådant overhovedet findes.

I en række republikanske stater har man således i de senere år forbudt anvendelsen af f.eks. *puberty blockers* og sørget for, at forældre til transkønnede børn ingen hjælp eller rådgivning kan få. Der er også mange skoler i de samme konservative stater, hvor det er forbudt for lærerne at tiltale eleverne med andet end deres biologiske køn eller pronomen. I staten Florida har den populære republikanske guvernør, Ron de Santis, fået indført en ny lov om, hvad der må undervises om i de mindste klasser (op til starten af 4. klasse), og således må andre seksualiteter end den heteroseksuelle ikke omtales – af den grund har loven fået et tilnavn i befolkningen, nemlig "don't say gay". Også flere bøger er blevet forbudt i en række amerikanske delstater, herunder Florida, med begrundelser om, at de er problematiske (biased) i forhold til spørgsmål om race, racisme, køn og seksualitet. Om-

vendt er de mest "blå stater" (altså demokratiske) trukket i den modsatte retning.

Men herudover står økonomi altid helt centralt i amerikansk politik. Arbejdsløshedstal og inflation – altså den enkelte vælger og dennes families hverdagsøkonomi – er således også de afgørende faktorer i forbindelse med præsidentvalget i 2024. I den kontekst spiller adgangen til sundhedsydelse og uddannelse også en helt central rolle og er mere central, end vi kender det i dansk politik, hvor vi har et universelt system, dvs. rettigheder i adgangen til sundhed og uddannelse, som gælder for alle.

I valgkampen i 2024 tæller immigration/udlændingepolitik og situationen ved grænsen dog også for mange vælgere – for republikanerne er emnet nr. 2 på prioritetslisten med 76 procent over for 84 procent, der har økonomien som nr. 1. Immigration er med 39 procent hos de demokratiske vælgere rangeret på en 7. plads. Vigtigere emner for demokraterne er derimod "penges indflydelse på politik", sundhed og uddannelse, som kommer ind på 2., 3. og 4. pladsen efter økonomien, der også for de demokratiske vælgere ligger i top.

Værdipolitiske emner som abort, race, våbenadgang, køn og kriminalitet (især dødsstraf og strengere straffe) er også ofte varme emner i den amerikanske præsidentvalgkamp, men fordi vælgernes interesser spænder vidt, og fordi der kun er de to store partier at vælge imellem, har både Det Demokratiske og Det Republikanske Parti på en række emner tidligere været nødt til i en vis udstrækning også at agere som såkaldte *catch-all-partier*, der har skullet kunne motivere mere end blot deres base af kernevælgere.

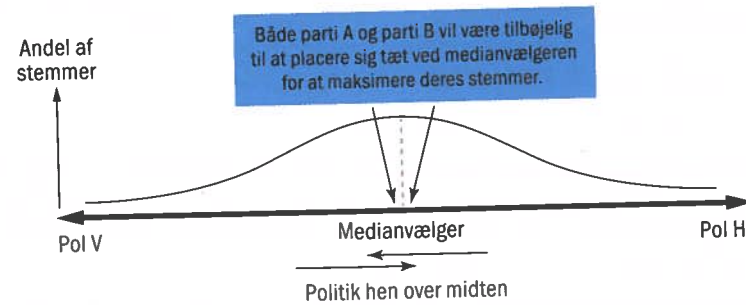
For at vinde præsidentvalget har partierne i forlængelse af den antagelse traditionelt gået ud fra, at de også har skullet

kunne appellere til de uafhængige marginalvælgere, hvilket, indtil Trump vandt i 2016, har gjort begge partier tilbøjelige til at "cykle" ind mod midten i valgets slutfase for at kunne favne så mange forskellige vælgergrupper som overhovedet muligt. Bemærk dog, at det er denne midtsøgende antagelse, som Trump og hans støtter afmonterede tilbage i 2016 (en strategi, han bestemt heller ikke fulgte i 2020 eller gør det ved valget i 2024), og at det også netop er denne grundregel i amerikansk politik, som Rachel Bitecofers teori om "negative voting" (at få sin egen vælgerbase ud at stemme), som vi var inde på i afsnit 2.6.2, peger på er blevet afgørende.

Det fører til, at man kan se, at mange vælgers politiske holdninger, i takt med at polariseringen vokser i USA, i højere og højere grad også „matcher“ vælgerens livsstil: "Du er veganer og støtter homoægteskaber og transbørn – så er du nok demokrat" eller "Du har et våben, ser Fox News og spiser oksebøffer – så er du nok republikaner".

Når vi ser på, hvordan de to præsidentkandidater vil forsøge at ramme kerne- og de mere sjældne svingvælgere samt issuevælgeren, er det fornuftigt at inddrage nogle teoretiske forklaringer om, hvad der får vælgere til at stemme, som de gør. I det følgende skitserer vi først en forklaring på partiet/kandidatens adfærd (hvorfor gør partiet/kandidaten, som de gør) og det er Anthony Downs' såkaldte medianvælgermodel. Dernæst forklarer vi tre teorier, der har fokus på vælgernes adfærd. Ved at inddrage begge perspektiver øges muligheden for at forstå og forklare både amerikanske partier/præsidentkandidater og de amerikanske vælgers adfærd.

Figur 2.41 Downs medianvælgermodel – forsøget på at svinge vælgerne

Kilde: Jakob Glenstrup Jensby, Anders Ellegaard Pedersen og Peter Brøndum: *Politikbogen*, Forlaget Columbus 2017.

2.7.2 Partiadfærd

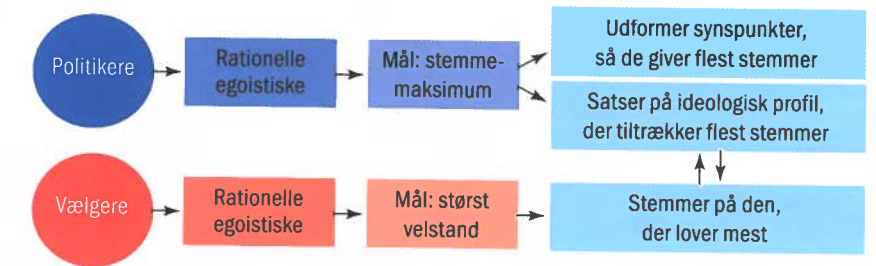
Lad os starte med at se på Anthony Downs' teori om stemmemaksimering (den såkaldte medianvælgermodel). Udgangspunktet for Downs er, at både partier og vælgere handler/vælger ud fra en egennytteinteresse (egoisme). Downs udgår fra en tese om, at både vælgeren og politikeren er rationelle (fornuftige) aktører, der handler på markedet. Begge parter er interesserede i at opnå mest mulig nytte. Det betyder, at politikeren vil være interesseret i at få flest mulige stemmer (stemmemaksimering), mens vælgeren vil være interesseret i at stemme på den politiker eller præsidentkandidat, som tilbyder mest nytte (valgløfter, som passer til vælgerens ønsker og behov).

Downs' teori går ud fra, at der i samfundet er nogle skillelinjer mellem kandidaterne/partierne, som opdeler vælgerne i to blokke, men selv om hver blok/parti – her Demokraterne (i 2024 Kamala Harris og Republikanerne (i 2024 Donald Trump) – vil tydeliggøre deres politiske kendetegn og uenigheder, vil de også forsøge at have midten for øje for at få fat i de vælgere, svingvælgerne, der enten ikke har besluttet sig eller kan være utilfredse med tingenes tilstand. Downs betegner den vælger, som partierne gerne vil have fat i, *median-*

vælgeren (medianvælgeren er den vælger, som deler vælgerne i to lige store grupper). Netop ved at skaffe sig adgang til medianvælgeren (mange marginalvælgere og uafhængige vælgere vil befinde sig omkring medianen) vil præsidentkandidaten kunne sikre sig dels de vælgere, der traditionelt hører til deres egen blok (Demokraternes eller Republikanernes) samt også inkludere medianvælgeren, hvilket kan vise sig afgørende for udfaldet af præsidentvalget.

Den øgede politiske polarisering og stærkere partiidentifikation, som mange amerikanske vælgere udviser i disse år, betyder, at der til stadighed er færre vælgere på den amerikanske midte, som er "up for grabs" for de to partier. Det gør dog ikke, at de "få" medianvælgere er blevet mindre vigtige; de kan fortsat have en afgørende indflydelse på valgenes udfald, men eftersom der er stadig færre af disse vælgere, så bruger begge de to partier i dag langt mere tid på at styrke deres egen partiprofil – forstået som hvem de er, hvad de går ind for, og særligt hvad de ikke går ind for, og hvor slemme det andet parti er. Det gør de, fordi den stærke og tydelige parti/kandidatprofil med klare holdninger til de politiske emner har afgørende betydning for at mobilisere egne vælgere til at komme

Figur 2.42 Downs rational choice-model (med både parti- og vælgeradfærdsfokus)

Kilde: Jakob Glenstrup Jensby, Anders Ellegaard Pedersen og Peter Brøndum: *Politikbogen*, Forlaget Columbus 2017 og Gregers Friisberg: *Politik ABC*, Forlaget Columbus 2009, s. 36.

ud og stemme. Som vi husker fra forrige afsnit om polarisering i amerikansk politik, så peger netop professor i politik Rachel Bitecofers teori om *negative voting* på, at medianvælgeren ikke længere er så betydningsfuld som tidligere – i stedet handler det primært om for kandidater at mobilisere og "get out the base – get out the vote".

2.7.3 Vælgeradfærd

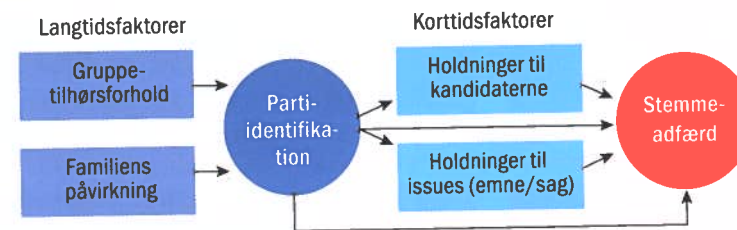
Downs kigger dog ikke kun på, hvad og hvorfor amerikanske politikere/partier gør, som de gør, og det hænger sammen med Downs' opfattelse af både partier og vælgere, som han anskuer som egoistiske og nyttemaksimerende. På grund af dette vil der ifølge Downs være en stærk tilbøjelighed til at stemme på den præsidentkandidat, som vælgeren mener vil øge vælgerens egen økonomiske velstand mest. Det kalder man også for *rational choice*-stemmeadfærd.

Det, vi kan se her, er, at Downs både forsøger at forklare politikernes/partiernes adfærd og vælgerens adfærd. Se også figur 2.42. Den amerikanske professor Morris Fiorina taler i forlængelse af dette om, at vælgerne stemmer *retrospektivt*. Det betyder, at vælgerne kigger på de sidste

fire år og vurderer, om præsidenten har forbedret deres økonomiske situation, hvilket Fiorina betegner *Pocketbook voting* (*pocketbook* betyder "tegnebog" på engelsk, med andre ord stemmer man efter, hvad der har gavnnet ens egen snævre privatøkonomi mest).

Hvis den økonomiske situation opleves som forbedret, vil vælgeren højst sandsynligt sætte sin stemme på den siddende præsident, hvorimod en forringet økonomisk situation vil motivere vælgeren til at stemme på en anden kandidat. Det er igen en variant af "It's the economy, stupid", og vi skal være opmærksomme på, at den betydelige inflation i årene 2021-2023 i USA igen har gjort økonomien eller i hvert fald amerikanernes hverdagsøkonomi til et centralt emne ved novembervalget 2024. Det skyldes, at mange amerikanere ikke har en oplevelse af, at det er blevet økonomisk lettere eller bedre under præsident Biden, faktisk synes et flertal, at deres privatøkonomi var bedre under tidligere præsident Trump. Det på trods af, at den almindelige amerikanske lønmodtager i perioden 2020-2024 har oplevet lønstigninger, som samlet set har været højere end inflationen, og at beskæftigelsessituationen i USA har været virkelig god og arbejdsløsheden rekordlav.

Figur 2.43 Michiganmodellen – stærk partiidentifikation er udbredt i USA

Kilde: Kenneth Thue Nielsen: Vælgeradfærdsteori, i *Klassisk og moderne politisk teori*, af Lars Bo Kaspersen og Jørn Loftager (red.), Hans Reitzels Forlag 2013. Angus Campbell ed. "The American Voter, University & Chicago Press, 1976, s. 18-88.

For at uddybe og forklare idéen om *partisanship*, både den positive, hvor man identificerer sig med sit eget parti, og den negative, hvor man som tidligere nævnt forholder sig mere til et fjendebillede af modparten, vil vi se på, hvordan man som vælger kan være både rationel (fornuftig) og nyttemaksimerende, men alligevel samtidig udvise en ekstremt loyal partiidentifikation over for eget parti. Her kan vi benytte os af den såkaldte Michiganmodel, der forsøger at illustrere og forklare, hvad der ligger til grund for en vælgers partiidentifikation.

Hvor Downs' vælgeradfærdsteori betoner det rationelle individ og særligt det økonomiske individ (*homo economicus*) i sine forklaringer af, hvorfor vælgeren stemmer på en bestemt måde, lægger Michiganmodellen vægt på, at vælgeradfærd er udtryk for en *socialpsykologisk handling*, hvor det særligt er individets socialisering i familien, sammen med venner og i forskellige grupper, der får afgørende indflydelse på, hvilket parti eller hvilken præsidentkandidat vælgeren kommer til at identificere sig med.

Michiganmodellen vil betone, at en vælgers valg af parti eller præsidentkandidat er en konsekvens af de erfaringer, oplevelser, sociale relationer og værdier, som vælgeren har gjort sig livet igennem. Ek-

sempelvis kan man forestille sig en førstegangsvælger, som er født og opvokset i en konservativ familie i et amerikansk landdistrikt i West Virginia. Hans forældres foretrukne tv-kanal er Fox News, og i familien har man lyttet til countrymusik og til de meget udbredte konservative *talk radio hosts*, når man har været ude på lange køreture i bilen til venner og familie. Som teenager har han sammen med sine kammerater brugt tid på platforme som YouTube, Reddit og 4Chan, ligesom han i fritiden udveksler *memes* på Snapchat eller TikTok med sine kammerater. Hans forældre har altid stemt republikansk. En sådan vælger vil med stor sandsynlighed også komme til at identificere sig med Det Republikanske Parti og stemme på partiet og dets kandidater senere i livet.

Vælgeren er så at sige socialiseret (opdraget) til at identificere sig med bestemte holdninger og værdier, som bedst synes repræsenteret ved Det Republikanske Parti. Det kalder modellen for *langtidsfaktorer*, og de bevirker, at der skal en hel del til, før en sådan vælger med en stærk partiidentifikation går hen og stemmer på et andet parti eller en anden kandidat. Socialiseringen betyder dog ikke, at en vælger ikke kan skifte parti i løbet af livet, og det gælder selvsagt for vælgere knyttet til begge partier. En vælgers skift af parti/

Joe Biden har i mange år været aktiv i kampen for at styrke de amerikanske industriarbejderes løn- og arbejdsvilkår samt styrke fagforeninger. På billedet ses Biden slå fælles front med strejkende arbejdere fra bilindustrien i delstaten Michigan, der sammen med deres fagforening UAW (United Auto Workers) i august og september i 2023 strejkede i protest mod, at deres lønforhold ikke blev nævneværdigt forbedret på trods af, at de bilvirksomheder, som de arbejder for, henter store økonomiske profitter hjem. Bidens sympati med industriarbejderne i rustbæltet er også en mærkesag for Kamala Harris. Det er en nødvendighed for hende og demokraterne, at de vinder deres opbakning, hvis hun skal gøre sig håb at om vinde præsidentvalget i november 2024.

kandidat kan ske, hvis nogle af de såkaldte *korttidsfaktorer* i modellen bliver aktiveret. Eksempelvis fordi vælgeren ikke bryder sig om partiets konkrete præsidentkandidat, eller føler, at partiet eller kandidaten ikke tager bestemte politiske *issues* (emner), som er vigtige for vælgeren, seriøst nok. Eller hvis vælgeren er stærkt uenig i partiets eller kandidatens holdning til bestemte politiske emner.

Ved præsidentvalget i 2016 var der en del traditionelle demokratiske vælgere, som enten blev hjemme eller gik hen og stemte på Donald Trump, enten fordi de enten ikke brød sig om Hillary Clinton som kandidat, eller fordi de ikke syntes, at hun talte om de politiske emner, som var væsentlige for dem. Nogle mente også, at hun havde forkerte holdninger til de politiske emner, som var vigtige for dem. Et andet vigtigt eksempel er indvandring og udlændingepolitik. Hvor Trump ved valgene i både 2016, 2020 og igen her i 2024 advarer mod indvandring af "voldtægtsforbrydere og narkohandlere" fra især Mexico, har Demokraterne med Clinton i 2016 og Biden i 2020 stået fast på Det Demokratiske Partis tilslutning til en indvandringsreform og også stædigt forsvaret præsident Obamas beslutning om at tildele de såkaldte "Dreamers" en midlertidig lovlig status og ret til uddannelse og arbejde i en årrække med henblik på at få visum og opholdstilladelse (*Dreamers* er den gruppe unge, der opholder sig i USA uden papirer, men som er opvokset i Amerika, og som er blevet medbragt af deres forældre som børn).

Tekstboks 2.4 Donald Trump – nationalist og populist?

Populisme kommer af det latinske ord *populis*, som betyder folk, og der er en meget klar forbindelse mellem en politisk populist og folket. Den tyske politiske idéhistoriker Jan Werner Müller og de to engelske professorer i politologi Roger Eatwell og Matthew Goodwin har udarbejdet omfattende analyser af, hvad der kendetegner populisme og populist, og i kortfattet form kan man pege på følgende tre centrale kendetegn ved en populist:

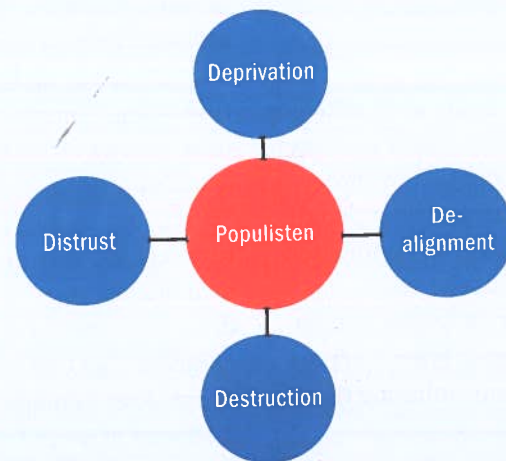
- **En populist repræsenterer folkets vilje:** Populisten lover at kæmpe for en reformering af demokratiet, således at det er folkets vilje og krav, der bliver hørt. Populisten er den legitime repræsentant for folket, og folket er entydigt moralsk og rent
- **En populist er repræsentant for det rigtige folk:** Populisten lover at gøre alt for det *rigtige* folk, at beskytte og skabe bedre muligheder for det *rigtige* folk – og forklarer, at de, der ikke er med det rigtige folk, ikke hører til det rigtige folk. Eliten i samfundet, immigranter og folk, der vægter politisk korrekthed højt, anskues og portrætteres ofte med mistro og som direkte fjender af det rigtige folk. Populisten og populismen er

anti-pluralistisk

- **En populist kæmper imod de korrupte politiske eliter:** Populisten præsenterer sig selv som et moralsk politisk alternativ til de eliter i samfundet, der alt for længe har korrumpet samfundet og frarøvet det rigtige folk deres stemme og muligheder for at deltage i demokratiet. Populisten er anti-elitær.

Undersøger man Trumps adfærd, både med hensyn til først at opnå valg som Republikanernes præsidentkandidat, dernæst at vinde præsidentvalget og endelig arbejdet for at genvinde præsidentposten, så er der ingen tvivl om, at han lever op til de tre centrale kendetegn for en populist. Han vil endda falde inden for kategorien højreorienteret nationalistisk populist, fordi han i sine ord og handlinger, eksempelvis "Make America Great Again" og "America First", kobler det nationale og det rigtige folk, primært den hvide befolkningsgruppe, med italesættelser af, hvor truet og udfordret både den amerikanske nation og den amerikanske hvide mand og kvinde er i disse år. Truslerne mod nationen USA kommer ifølge Trump først og fremmest fra eliten, som primært er "the crazy democrats"

Figur 2.44 Populisten adresserer de fire D'er og skaber en emotionel forbindelse

og deres "Lying Media", men også fra immigranterne og globaliseringen, som intet godt bringer med sig for det rigtige Amerika.

Eatwell og Godwin peger i den forbindelse på, at når Trump taler til sine vælgere (basen), så benytter han sig nok af en ofte voldsom, krænkende og ekskluderende retorik, men han taler samtidig til fire helt konkrete følelser hos en meget stor del af den amerikanske befolkning, hvoraf flertallet i denne gruppe er hvide amerikanere. De to engelske professorer peger i den sammenhæng på Trumps evne til at tale til de såkaldte fire D'er = **Distrust** (mistillid), **Destruction** (følelsen af, at den amerikanske nation er ved at blive ødelagt), **Deprivation** (tilbagegang, en følelse

Biden og Det Demokratiske Parti har dog, som vi tidligere var inde på i dette kapitel, flyttet sig en del på det immigrationspolitiske område, noget som præsidentkandidaten for demokraterne Kamala Harris også vil fastholde, hvilket blandt andet hænger sammen med, at en del demokratiske vælgere i rustbæltstaterne, men også i delstater som Arizona og Georgia, som Biden vandt ved valget i 2020, i stigende grad ser immigrationen til USA, særligt sydfra, som et meget alvorligt problem.

Skal vi forstå den aktuelle polarisering i amerikansk politik, synes Michiganmodellen sammen med negative partisanship og negative campaigning samt Michael Porter og Katherine Gehls fem faktorer også at kunne bidrage med en plausibel forklaring. For når forståelseskluft mellem de to partier og deres vælgere vokser sig større og større, kan familiens og venners påvirkning samt oplevelsen af, at ens politiske ståsted også tilsiger en bestemt opførsel i hverdagen, forstærkes, uanset om det er, hvad man spiser, hvor man køber ind, eller hvilken musik man lytter til, eller hvilken

af ikke at kunne opnå eller få det (frarøvet den amerikanske drøm) som man tidligere kunne) og **De-alignment** (at føle sig politisk "lost" og ikke have nogen at kunne alliere sig med). Når Trump ved sine rallies anerkender og taler om de fire D'er, som er enormt betydningsfulde for en stor del af de amerikanske vælgere, så viser han, at han tager deres problemer seriøst: "I have visited the laid-off factory workers, and the communities crushed by our horrible and unfair trade deals. These are the forgotten men and women of our country. People who work hard but no longer have a voice. I AM YOUR VOICE ..."

Kilde: Trumps nomineringstale ved Republikanernes nationale konvent i juli 2015.

kirke man går i (eller netop ikke går i). Den politiske socialisering, som et individ gennemgår, vil alt andet lige føre til en stærkere farvet partiidentifikation, der igen vil være vanskeligere at undslippe, når individet senere i livet skal træffe beslutning om, hvem man vil stemme på.

Her vil valget derfor ofte falde på det parti, hvis holdninger og værdier er dem, man som barn og ung er blevet præsenteret for i sin egen familie, blandt sine egne venner eller blandt de grupper, man har bevæget sig i. Forklaringen synes ganske stærk, fordi vælgerens partiidentifikation kan anskues som et udtryk for, hvordan den enkelte vælger opfatter sig selv.

Partiidentifikation bliver dermed en *identitetsfortælling*, eller som vi skrev i kapitlets allerførste side, til et psykologisk forstørrelsesglas holdt op foran individet selv, der viser omverdenen, hvem man er, og hvad man går ind for, og særligt hvad man ikke går ind for.

Under det amerikanske præsidentvalg i 2016 viste undersøgelser, at en del af det demokratiske vælgerkorps i delstater som

Pennsylvania, Ohio, Wisconsin og Michigan, som stemte på Obama i både 2008 og 2012, skiftede til Trump, fordi de simpelthen ønskede sig en ny kurs inden for emner, der betød noget for dem selv, eksempelvis en markant strammere immigrationspolitik, en tilbagerulning af globaliseringen og jobsikkerhed i form af en prioritering af amerikanske produktionsarbejdspladser frem for Demokraternes betoning af nye ”grønne” arbejdspladser.

Ønsket var fra manges side at få ændret på status quo i amerikansk politik, hvorfor Trump i 2016 blev foretrukket, fordi han talte om de politiske emner, som mange vælgere bekymrede sig om (se tekstboks 2.4), på en måde, som vælgerne fandt nemme at forstå, og med en betoning af, at Republikanerne ville sætte de amerikanske vælgere – særskilt den amerikanske arbejder, manden og kvinden på gulvet, højest, så *America* kunne blive *Great Again*. Udtrykket var Trumps valglogan i 2016 og er det igen i 2024.

Den afgående præsident, Joe Biden, lykkedes i 2020 med at vinde en del af disse tidligere vælgere tilbage, særligt gruppen af mænd, til Det Demokratiske Parti, blandt andet fordi han argumenterede meget tydeligt for, hvordan han ville og fortsat vil arbejde for gode løn- og arbejdsvilkår for den amerikanske industriarbejder samt styrke fagforeningernes muligheder

for at beskytte arbejdspladser i rustbæltetstaterne. Harris vil forsætte dette arbejde, og det er en vigtig del af hendes præsidentvalgkampagne i 2024.

2.8 Et demokrati i frit fald eller en afspejling af demokratiets grundvilkår?

I dette kapitel har vi undersøgt amerikansk politik ved at analysere:

- **De politiske strukturer** (styreformens, demokratiet og forskellige demokratiopfattelser, adskillelse af magt (*checks & balances*), præsidenten, Kongressen, domstolene, valgmetoder m.m.)
- **De politiske aktører** (politiske partier, vælgere, lobbyister og medier)
- **De politiske processer** (den politiske beslutningsproces, de politiske valg som præsidentvalg og kongresvalg, valgkampe, kampagner, organisation og penge).

Alle tre områder har været under pres i perioden 2016-2024, hvilket har givet en historisk høj polarisering i amerikansk politik, som kommer til udtryk i den måde, som demokratiske og republikanske vælgere og politikere ser på hinanden.

Hvis vi skal indkapsle de politiske udfordringer skematisk (se figur 2.45), udfor-

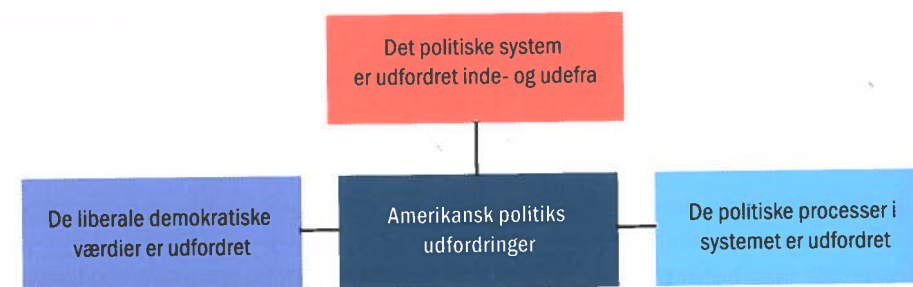
dres det amerikanske demokrati og USA's politiske system altså både på de klassiske liberale værdier, som det amerikanske samfund er grundlagt på, og den konkrete mulighed for vælgerne om at have fri og lige adgang til den demokratiske politiske proces – det kan f.eks. være sværere at registrere sig, der kan være reduceret mulighed for at brevstemme i visse delstater, og det er også blevet mere besværligt at få adgang til valgstederne i nogle delstater. Andre delstater har dog gjort det nemmere f.eks. at brevstemme og har oprettet nye valgsteder.

Det amerikanske politiske system er også udfordret af sin egen struktur: Det er overmåde svært, tæt på umuligt, for nye kandidater og nye partier at få indflydelse på den politiske proces, hvilket hænger sammen med den duopole struktur og valgmetoderne, som vi var inde på tidligere, og som Demokraterne og Republikanerne i fællesskab opretholder. Endelig er det amerikanske demokrati og politiske system svært udfordret af den stigende polarisering mellem vælgerne og de to store politiske partier, som hele tiden forstærkes

i en polariseringens logik, hvor det ikke længere handler om at stemme for noget – men snarere stemme *imod* noget, nemlig de andre og de andres kandidat.

Republikanerne og Trump har brugt en del af deres tid på at fokusere på en allerede svækket Joe Biden, der fumler, fortæller sig og ser skrøbelig ud. Hvor speakere forudser et USA, der er ”til grin”, og hvor ”ingen i verden respekterer Amerika”. Men hele denne kampagne, som har været nøje planlagt, skal med Kamala Harris kandidatur som demokraternes præsidentkandidat gentænkes. Nu er der ikke længere en Biden, som fumler, men derimod en tidligere delstatsanklager, som skal stilles i et meget dårligt lys. Allerede i dagene efter, at det blev klart, at Harris havde massiv opbakning fra det demokratiske establishment, begyndte de første videoer at ramme offentligheden. Her fokuserer republikanerne på, hvor forfærdeligt det står til på immigrationsområdet, og at det er vicepræsident Kamala Harris, der er eneansvarlig for denne udvikling. En udvikling, som ifølge republikanerne, truer selve den amerikanske nation med undergang.

Figur 2.45 Udfordringerne for amerikansk politik

4.8 Kan og vil USA fastholde "global leadership in the world"?

Bevidner vi i disse år USA's fald fra verdens magttinder? Eller er vi tilskuere til en udvikling i international politik, hvor USA vil være den stærkeste statslige aktør, men hvor Kina og andre stormagter samtidig vil vinde mere indflydelse og bevægelsesfrihed, som de vil forsøge at veksle til konkret magt i verden?

At den amerikansk ledede liberale verdensorden er under forandring, er sikkert. Men det ændrer dog ikke på USA's fortsat unikke magtposition i verden. Ingen enkeltstater i verden kan – endnu – mobilisere de samme kapaciteter som USA. Ingen har de samme militære, økonomiske og teknologiske muskler som USA, selv om Kina nærmer sig økonomisk, og også teknologisk rykker det store land i øst sig. Ifølge National Science Foundation overhalede Kina f.eks. USA i videnskabelige patenter i 2023 og er nu foran USA på 37 ud af 44 teknologiområder. I videnskabelige artikler er Kina foran med betydelig margin, og desuden er de områder, hvor Kina fører, kritiske: kunstig intelligens (seks gange flere patenter), robotteknologi, hypersoniske missiler, 5G, nanofremstilling m.fl.

USA har fortsat en omfattende blød magt sammenlignet med andre supermagter som eksempelvis Kina og Rusland, også selv om denne magtressource er kommet under pres. Endelig har USA fortsat evnen til at bringe sine kapaciteter (ressourcer) i anvendelse over hele kloden, hvilket er udtryk for, at amerikanerne råder over instrumenter (se figur 4.6), der er *second to none* sammenlignet med alle andre.

Derfor skal vi også passe på med at afskrive USA's dominerende magtposition i verden. Det vil fortsat tage meget lang tid, før eksempelvis Kina kan mobilisere samme militære kapaciteter som USA eller fremstå så attraktiv for verdens *intelligentsia*, at den hellere vil drage mod Kina for at studere end som i dag, hvor verdens klogeste hoveder fortsat valfarter mod amerikanske universiteter.

USA's styrkeposition kan dog ikke alene forhindre de igangværende forandringer i international politik, hvilket skyldes en række forhold, hvor amerikanerne selv har været ansvarlige for, at de i dag står i en svagere position. Tidligere præsident Obama brugte en betydelig del af sin tid på at genskabe tilliden til USA's globale lederskab i årene 2012-16, hvor det var tydeligt, at tilliden til det amerikanske lederskab var blevet voldsomt svækket i forbindelse med USA's krige i Afghanistan og specielt i Irak, men han tabte også en del af sin *goodwill*, da han efter mange kritikeres mening undlod at handle efter et kemisk angreb, som præsident Assad satte ind med i Syrien. Her havde USA varslet en *red line*, men da det kom til stykket, greb USA ikke ind. Efterfølgende gjorde Donald Trump som præsident alt, hvad han kunne, for ikke at involvere USA i militære konflikter, men aftalte den tilbagetrækning fra Afghanistan, som Joe Biden kom til at udføre i februar 2021 med et katastrofalt, kaotisk og ydmygende resultat, der har martret og skæmmet hans udenrigs- og sikkerhedspolitik lige siden. Endelig har krigen mellem Israel og Hamas i Gaza svækket amerikanernes image rundt om i verden. Alt dette har ledt til stigende antiamerikanisme i dele af verden og et anseeligt tab af legitimitet som vestens leder.

Tab af legitimitet kombineret med BRIK-landenes og EU's krav om øget ind-

flydelse har presset Washington, når det gælder om at sikre opbakning til USA's fortsatte dominerende magtposition og lederskab i verden. Generelt for tidligere præsident Obamas regering var en tro på, at USA's sikkerheds- og udenrigspolitiske ambitioner bedst blev indfriet gennem globalt lederskab i verden, der baserede sig på multilateralt samarbejde funderet i værdierne inden for den liberale verdensorden (respekt for menneskerettigheder, demokrati og personlig frihed). Joe Biden har fortsat præcis samme linje som sin gamle chef, Obama, og det er også forventningen, at Harris vil følge samme linje, hvis hun vinder præsidentvalget.

USA's tilgang til sikkerheds- og udenrigspolitikken ændrede sig dog væsentligt, da tidligere præsident Trump rykkede inde i Det Hvide Hus i 2017. Hvor hans forgænger, tidligere præsident Obama, byggede på en tilgang, som var præget af Nyes teori om *smart magt*, der trækker på flere forskellige udenrigspolitiske kapaciteter og instrumenter, har det været vanskeligere at kategorisere tidligere præsident Trumps America First-tilgang i forhold til USA's sikkerheds- og udenrigspolitik. Derfor er det også noget uklart, hvad den sikkerheds- og udenrigspolitiske linje vil være, hvis Trump vinder Det Hvide Hus igen ved valget i november 2024, men et hovedområde for ham vil givet være (udenrigs)handelspolitikken, som er det område, Trump interesserer sig mest for.

Som tidligere forklaret præges amerikansk sikkerheds- og udenrigspolitik af *The Four P's: power, prosperity, principles* og *peace*, men det er ikke alle mål, der fylder lige meget i den konkrete politik. I Biden-administrationens *National Security Strategy* fra 2022 kan man se de mål, som er i fokus i disse år. Her synes bl.a. at være et tydeligt fokus på at opprioritere den værdis-

og idépolitiske (principle) tilgang i den amerikanske udenrigspolitik med et tydeligt ønske om at fremme og styrke demokratier rundt om i verden samtidig med et klart fokus på at gøre den amerikanske økonomi endnu stærkere, blandt andet ved at investere mere i teknologi og innovation, men også styrke løn- og arbejdsvilkår for den almindelige arbejder.

Desuden er der en klar opfattelse af, at samarbejde skal opprioriteres, men på en måde, hvor landene som USA samarbejder med langt hen ad vejen, skal kunne følge det, de selv kan være med til, og ikke undertvinges USA's vilje. Kort sagt et mere lige forhold. Endelig er der også prioritering af at styrke de militære kapaciteter, ikke fordi militæret skal bruges som løsning på alle udfordringer – slet ikke – men snarere i en forståelse af, at et stærkt USA fortsat vil kunne lede verden mod fredeligere tilstande.

4.8.1 Biden, Trump og udenrigspolitikken

Tidligere præsident Trump respekterede kort sagt, modsat sine forgængere i embedet, ikke de internationale regler og aftaler eller institutioner, som USA selv var med til at opbygge og føre tilsyn med. Det skyldtes, at USA, set fra Trumps skrivebord, i årtier var den store taber i den globale handel, fordi de internationale institutioner ikke sikrer gensidighed, men primært sikrer de landes interesser, som er på vej op (*the rising powers*) i det globale magthierarki. Det fik ham til som præsident at kritisere FN, WTO, IMF og Verdensbanken i stærke vendinger og førte til, at USA under hans ledelse drejede væk fra det fælles internationale spor, som supermagten tidligere var bannerfører for. Dette spor har ellers siden anden verdens-

Figur 4.26 Udvalgte mål og forklaringer, National Security Strategy 2022

De sikkerheds- og udenrigspolitiske mål (four P's)	National Security Strategy 2022
Power Sikkerhedspolitiske mål	USA skal sammen med allierede styrker, særligt NATO, samarbejde og forstærke allerede etablerede militære relationer, således fremtidens udfordringer kan mødes. Heraf skal USA bidrage til og støtte landets allierede i henholdsvis Det Sydkinesiske Hav og i Europa. Rusland udgør en øjeblikkelig sikkerhedspolitisk udfordring, men Kina er og vil i årene fremover udgøre USA's største geopolitiske udfordring.
Prosperity Udenrigsøkonomiske mål	USA skal investere massivt i teknologi og innovation, således USA kan fortsætte med at være det mest konkurrencedygtige land i verden, hvor alle andre har lyst til at investere samt rejse til for at studere og bidrage til fortsat udvikling og fremgang. Med fokus på grøn omstilling, infrastruktur, kunstig intelligens osv. vil der blive skabt et fundament under den amerikanske økonomi, som er fremtidssikret. Den økonomiske globalisering har tjent USA godt, men den skal begrænses, og fokus skal være på at sikre og styrke amerikanske arbejdspladser og virksomheder. Globaliseringen skal således tjene USA og det amerikanske folk og ikke omvendt.
Principles Idépolitiske mål	Der skal foregå et omfattende arbejde for at genskabe og genstyrke demokratiet som politisk styreform. USA vil sætte sig i spidsen for at styrke demokratier rundt om i verden – gamle som nye og spirende – samt bidrage til at sikre deres opretholdelse. Desuden skal USA arbejde for at styrke FN som en global organisation.
Peace Målet om at skabe fred	USA skal sammen med allierede og partnere arbejde for en stabil og fredelig verden, hvor FN kan spille en central rolle i at tilse og opretholde, at de universelle menneskerettigheder overholdes. Desuden vil USA indgå i dialog også med rivaliserende partnere, såfremt disse har et ønske om et konstruktivt samarbejde om fælles udfordringer som f.eks. klimaudfordringerne.

Kilde: National Security Strategy 2022, www.whitehouse.gov

krig haft til formål at sikre en transparent (gennemsigtig) og regelbaseret orden for global handel.

De tydeligste eksempler på USA's kursændring i den økonomiske udenrigspolitik var de såkaldte handelskrige (*trade wars*) mod henholdsvis EU og Kina, hvor Trump argumenterede for, at USA's handelsunderskud skyldes, at de eksisterende handelsaftaler alene tjener de andre. Det har været "bad business" for USA, og derfor mente Trump, at det var nødvendigt for USA at dreje ind på en langt mere økonomisk protektionistisk kurs, blandt andet ved at pålægge massiv told og afgifter på eksempelvis stål fra Kina og EU. Sigtet med denne strategi var at tvinge andre

lande til forhandlingsbordet og lave nye handelsaftaler, der kunne styrke USA's økonomiske fortjeneste ved samhandel. Kort sagt "get America back to winning again", samtidig med at handelsunderskuddene og udlandsgælden blev reduceret. I vidt omfang har Joe Biden som præsident fortsat denne langt mere aggressive linje over for Kina i handelspolitikken, selv om han har en langt mere åben indstilling til globale handelsaftaler, hvilket også er afspejlet i de klart forbedrede økonomiske forbindelser med EU, som er blevet styrket i perioden 2020-2024 under Bidens præsidentembede.

I forbindelse med handelspolitikken er det væsentligt at være opmærksom på, at

niveauet for udenlandske investeringer (*Foreign Direct Investment*) i høj grad er bundet op på en liberal verdensorden med globale regler for handel med varer og tjenesteydelser, der giver investorerne en høj sikkerhed for deres investeringer. Den verdensorden har været bakket op af USA's militære villighed til at sikre denne orden mod trusler.

Undervejs med Trump som præsident lykkedes det at få underskrevet de såkaldte Abraham-aftaler, som er et sæt bilaterale aftaler om en arabisk-israelsk normalisering. De blev underskrevet af Israel og De Forenede Arabiske Emirater og af Israel og Bahrain den 15. september 2020. Senere, efter terrorangrebet, som Hamas foretog på Israel den 7. oktober 2023, og Israels efterfølgende massive hævn og krig i Gaza i 2023 og 2024, er udsigten til fred og fortsat afspænding i Mellemøsten afkølet drastisk, og Bidens sikkerheds- og udenrigspolitik i regionen har været kritiseret fra alle sider (både internt i USA og rundt om i verden). For første gang siden Vietnamkrigen ser det ud til, at sikkerheds- og udenrigspolitik kan komme til at spille en væsentlig rolle for det kommende præsidentvalg i november 2024, eftersom Biden i flere afgørende svingstater (især Michigan, der huser USA's største andel af vælgere med arabiske rødder, og Wisconsin) har betalt dyrt for sin støtte til Israel. Kamala Harris har dog mulighed for, selvom hun har været vicepræsident under Joe Biden, at lægge afstand til den afgående præsidents håndtering af krisen i Gaza og dermed styrke sin og demokraternes position blandt vælgere med arabiske rødder i rustbæltstaterne i Michigan og Wisconsin. Denne strategi er allerede tydelig, eftersom Harris var ude på valgmoder i slutningen af juli og derfor "desværre" ikke kunne overvære Israels premierminister Netanyahus statsbesøg og

tale i Kongressen. En tale som tusindvis af amerikanere demonstrerede imod uden for Kongressen.

Hvis man skal indpasse hhv. Trumps og Bidens sikkerheds- og udenrigspolitik i de IP-skoler, som vi tidligere var inde på i kapitlet, så kan vi starte med at konkludere, at Trump under sit præsidentskab så at sige forsynede sig ved tag selv-bordet. Han fulgte ingen af de store skoler slavisk, men kombinerede den realistiske udenrigspolitiske skole med en solid snert af neoisolationisme, hvilket også har præget hans valgkamp i 2024. Trump er derudover fortsat en gammeldags koldkriger, der opfatter international politik som en arena for magtpolitik og konflikter. Han foretrækker bilaterale aftaler (mellem to lande – og hvor USA helst opnår den bedste "deal"), han er EU-skeptiker og hilste i sin tid Brexit varmt velkommen og har ingen kvaler med at nedprioritere multilaterale fora som FN og WHO. Hans afvisning af overhovedet at tale om de ellers klassiske amerikanske værdier som demokrati, retsstatsprincipper og menneskerettigheder betød, at disse grundlæggende amerikanske værdier var fraværende fra USA's udenrigspolitiske narrativ fra 2016-2020.

Med Bidens ankomst til Det Hvide Hus i 2020 vendte de velkendte værdier demokrati og menneskerettigheder tilbage i den amerikanske sikkerheds- og udenrigspolitiske fortælling. Desuden er USA under Bidens lederskab også trådt tydeligere frem i international politik med ønsket om at genindtage den historiske set klassiske rolle som verdens leder af demokrati og markedsøkonomi – *The Shining City on the Hill*, et udtryk, som går tilbage til tidligere præsident Ronald Reagans dage. Biden har dog mødt store udfordringer i international politik. Det har ikke været muligt for ham eller hans udenrigsminister Antony Blinken

USA kæmper i disse år med at finde den rette måde at balancere deres tilstedeværelse på i verden, så de kan fastholde deres globale interesser. Med stigende udfordringer fra rejsende stormagter som Kina og Indien, et ukontrollabelt Rusland samt en yderst betændt situation i Mellemøsten mellem Israel og de arabiske lande er udfordringerne for amerikansk sikkerheds- og udenrigspolitik ikke blevet færre, og det er disse udfordringer, som enten Kamala Harris og Donald Trump vil se ind i, hvis de vinder valget i november 2024.

at normalisere forholdet til især Saudi Arabien, hvor han f.eks. blev hånet i alverdens medier for et kejtet *first bump*, som han gav for at slippe for at give kronprins Bin Salman hånden. Sådanne kvaler havde Trump ikke, men Bidens *double standards* førte til mere kritik end Trumps åbenlyse ligegyldighed over for Saudi Arabiens manglende menneskerettigheder. Hvad denne bevægelse mellem en form for populistisk isolationisme under Trump til halvhjertet libe-

ral internationalisme under Biden så vil lede til, er imidlertid uklart.

Den amerikanske professor Graham Allison har et bud: at den unipolaritet, som verden har oplevet i perioden 1990-2015, er på vej til at forsvinde. Ifølge Allison kan en transformation af magthierarkiet i global politik forklares med, at stormagter som Kina og Rusland nu har vundet så betydelig indflydelse i bestemte regionale områder, at de har ændret konceptet om "sikkerheds- og udenrigspolitiske interesser og ønsker" til i stedet at have konkret "indflydelse og magt" i disse regionale interesseområder. Allisons argumenter er overbevisende, hvis vi betragter Kina, som har fået stigende indflydelse og magt i det østkinesiske og i det sydøstkinesiske område samt i Afrika, mestendels via massive investeringer i dette kontinent. Kina har også etableret sin første oversøiske militærbase i Djibouti, som er en del af *Road and Belt Initiative*. Denne

udbygning af kinesiske militærbase vil ifølge Kina vokse, eftersom denne vigtige handelsrute skal beskyttes militært.

Hvad angår Rusland, har landet genetableret sin magtposition omkring Sortehavet gennem sin brutale angrebskrig mod Ukraine, der brød ud 24. februar 2022 – midt i Bidens regeringsperiode. Det gør selvsagt Rusland til en central aktør i Europa, og krigen har ført til den største ændring af de europæiske landes forsvars- og sikkerhedspolitik siden anden verdenskrig. Sverige og Finland har meldt sig ind i NATO, tonen over for Rusland er totalt forandret, økonomiske sanktioner er skærpet, og mange vestlige virksomheder er ude af Rusland. Krigen har også skåret en markant forskel ud i pap mellem Joe Bidens klassiske amerikanske forpligtelse over for NATO og den transatlantiske alliance i kampen mod Rusland og Donald Trumps velkendte kølige forhold til forsvarsalliancen samt en for mange uforklarlig venlig tone over for Ruslands præsident, Vladimir Putin.

Der er dog ingen tvivl om, at de amerikanske vælgere også er blevet mere kritiske over for især den fortsatte økonomiske støtte til Ukraine, i takt med at krigen er trukket ud. Alligevel lykkedes det Kongressen i en sjælden manøvre hen over midten at vedtage en hjælpepakke både til

Ukraine, Israel og Taiwan i april 2024 – trods Trumps opfordringer til sine partifæller om ikke at stemme for.

Det er dog ikke kun i Europa, men også i Mellemøsten, at det er lykkedes for Rusland at træde ind som central spiller i regionens sikkerhedssituation. Hverken Assad i Syrien eller Irans præstestyre ville være magtfulde eller sidde sikkert i sadlen uden støtte fra Moskva. For Allison er pointen, at de regionale interesseområder fortsat er vigtige for USA's sikkerheds- og udenrigspolitiske mål, men USA kan ikke længere "gøre, som det passer landet". I stedet ser vi regionale områder, hvor flere stormagter har interesser, hvilket gør disse til konstante forhandlingsfærer med øget risiko for konflikt.

For Allison og den internationale politiske analytiker Fareed Zakaria har verden dermed bevæget sig fra uni- til multipolaritet og fra stabilitet og relativ orden under *Pax Americana* (USA's hegemoni) til en mere diffus og ustabil orden, hvor USA er dominerende, men ikke enerådende.

Valget i 2024 vil dog fortsat betyde alt for den "gamle liberale orden" og for den sikkerhedspolitiske alliance mellem USA og Europa, samt hvorvidt de klassiske amerikanske dyder om frihed og demokrati vil bestå som en del af USA's udenrigspolitiske dagsorden eller ej.